A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2020. február 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – (EU) 2016/343 irányelv – Az ártatlanság vélelme és a büntetőeljárás során a tárgyaláson való jelenlét joga – A 8. cikk (1) és (2) bekezdése – A terhelt távollétében tartott tárgyalás lefolytatásához valamely nemzeti szabályozás által megkövetelt feltételek – Bizonyos tárgyalásokon a terheltek saját akaratukból vagy rajtuk kívül álló okokból történő meg nem jelenése – A tisztességes eljáráshoz való jog”

A C-688/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2018. november 6-án érkezett, 2018. október 22-i határozatával terjesztett elő a

TX,

UW

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök (előadó), L. Bay Larsen és C. Toader bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros és D. Pires, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében R. Troosters és Y. Marinova, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: bolgár.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőeljárás során az ártatlanság vélelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 65., 1. o.) 8. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a TX és UW ellen egy bűnszervezetben való részvételük miatt indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2016/343 irányelv (9), (33), (37), (44) és (47) preambulumbekezdése értelmében:

„(9) Ezen irányelv célja a büntetőeljárásban a tisztességes eljáráshoz való jog erősítése azáltal, hogy az ártatlanság vélelmének egyes vonatkozásaira és a tárgyaláson való jelenlét jogára vonatkozó közös minimumszabályokat rögzít.

[…]

(33) A tisztességes eljáráshoz való jog a demokratikus társadalom egyik alapelve. A gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak a tárgyaláson való jelenlétre vonatkozó joga ezen a jogon alapul, és azt az egész Unióban biztosítani kell.

(34) Amennyiben a gyanúsított vagy a vádlott rajta kívül álló okok miatt nem tud jelen lenni a tárgyaláson, biztosítani kell számára annak lehetőségét, hogy a nemzeti jogban előírt határidőn belül új tárgyalási időpontot kérjen.

(35) A gyanúsítottak és a vádlottak tárgyaláson való jelenlétének joga nem abszolút. Bizonyos feltételek esetén a gyanúsítottak és a vádlottak kifejezetten vagy hallgatólagosan, ugyanakkor egyértelműen lemondhatnak erről a jogról.

(36) Bizonyos körülmények között lehetővé kell tenni, hogy a gyanúsított vagy a vádlott bűnösségét vagy ártatlanságát megállapító határozatot akkor is meghozhassák, ha az érintett személy nincs jelen a tárgyaláson. Ilyen eset lehet például, amikor a gyanúsítottat vagy a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról és a megjelenés elmaradásának jogkövetkezményeiről, ennek ellenére nem jelent meg. Azt, hogy a gyanúsítottat vagy a vádlottat értesítették a tárgyalásról, úgy kell érteni, hogy személyesen idézték, vagy pedig az említett személy más úton hivatalos tájékoztatást kapott a tárgyalás helyéről és időpontjáról olyan módon, amely lehetővé tette az említett személy számára, hogy tudomást szerezzen a tárgyalásról. Azt, hogy a gyanúsítottat vagy a vádlottat tájékoztatták a megjelenés elmaradásának jogkövetkezményeiről, különösen úgy kell érteni, hogy az érintett személyt tájékoztatják arról, hogy a tárgyaláson való meg nem jelenése esetén is sor kerülhet határozathozatalra.

(37) Lehetővé kell tenni olyan tárgyalás megtartását, amelynek eredményeként a gyanúsított vagy a vádlott távollétében bűnösséget vagy ártatlanságot megállapító határozat születhet, amennyiben e személyt tájékoztatták a tárgyalásról, és a tárgyaláson való képviseletével meghatalmazott egy általa választott vagy az állam által kirendelt védőt, aki képviselte a gyanúsítottat vagy a vádlottat a tárgyaláson.

[…]

(44) Az uniós jog hatékony érvényesülésének elve megköveteli, hogy a tagállamok megfelelő és hatékony jogorvoslati lehetőségeket alakítsanak ki az uniós jog által az egyénekre ruházott jogok megsértése esetére. A tisztességes eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog védelme céljából az ezen irányelvben foglalt bármely jog megsértése esetére rendelkezésre álló hatékony jogorvoslatnak a gyanúsítottat vagy a vádlottat a lehető legnagyobb mértékben ugyanolyan helyzetbe kell hoznia, mint amelyben akkor lenne, ha a jogsértés nem következett volna be.

[…]

(47) Ez az irányelv tiszteletben tartja [az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta)], valamint [az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE)] által elismert alapvető jogokat és elveket, köztük a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartását, a személyi sérthetetlenséghez való jogot, a gyermekek jogait, a fogyatékossággal élő személyek beilleszkedését, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét, valamint a védelemhez való jogot. Figyelemmel kell lenni különösen az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 6. cikkére, amely szerint az Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és amely szerint az alapvető jogok, ahogyan azokat az EJEE biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következnek, az uniós jogrend általános elveit képezik.”

4 Ezen irányelvnek a „Tárgy” című 1. cikke a következőket mondja ki:

„Ez az irányelv az alábbiakra vonatkozó közös minimumszabályokat állapítja meg:

a) a büntetőeljárás során az ártatlanság vélelmének egyes vonatkozásai;

b) a büntetőeljárás során a tárgyaláson való jelenlét joga.”

5 Az említett irányelvnek „A tárgyaláson való jelenlét joga” című 8. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak joguk van a tárgyalásukon jelen lenni.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az olyan tárgyalás, amelynek eredményeként határozat születhet a gyanúsított vagy a vádlott bűnösségéről vagy ártatlanságáról, az érintett személy távollétében is megtartható, feltéve, hogy:

a) a gyanúsítottat vagy a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról és a meg nem jelenés következményeiről; vagy

b) a tárgyalásról értesített gyanúsítottat vagy vádlottat általa meghatalmazott vagy az állam által kirendelt védő képviseli.”

A bolgár jog

6 A Nakazatelno-protsesualen kodeks (büntetőeljárásról szóló törvény, a továbbiakban: NPK) 55. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A vádlottat a következő jogok illetik meg:

[…]

a büntetőeljárásban való részvétel […]”

7 Az NPK 94. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A védő részvétele a büntetőeljárásban kötelező, ha:

[…]

8. az ügyet a vádlott távollétében tárgyalják;

[…]”

8 Az NPK 247b. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az előadó bíró kérésére a vádirat másolatát kézbesítik a vádlottnak. A vádlottat a vádirat kézbesítésével tájékoztatják az előzetes tárgyalás megtartásáról és a 248. cikk (1) bekezdésében említett kérdésekről, a védő segítségével történő megjelenéshez való jogáról, valamint arról a lehetőségről, hogy számára védőt rendeljenek ki a 94. cikk (1) bekezdésében említett esetekben, valamint arról, hogy az ügy a távollétében is tárgyalható és elbírálható, feltéve hogy a 269. cikkben foglalt feltételek teljesülnek.”

9 Az NKP 269. cikke a következőképpen szól:

„(1) Amennyiben a vádlottat súlyos bűncselekmény miatt helyezték vád alá, a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező.

(2) A bíróság elrendelheti, hogy a terhelt akkor is megjelenjen, ha jelenléte nem kötelező, amennyiben a jelenléte az objektív igazság megállapításához szükséges.

(3) Amennyiben ez nem akadályozza az objektív igazság megállapítását, az ügy akkor bírálható el a terhelt távollétében, ha:

[…]

3. szabályszerűen idézték, távolmaradásának kimentésére nem adott elő elfogadható indokokat, és az NPK 247b. cikkének (1) bekezdésében szabályozott eljárást betartották;

[…]”

10 Az NPK 423. cikke a következőket mondja ki:

„(1) A távollétében elítélt személy a jogerős büntetőítéletről való tudomásszerzéstől vagy annak a Bolgár Köztársaság részére egy másik ország által történő tényleges megküldésétől számított hat hónapon belül kérheti a büntetőeljárás újbóli megnyitását a büntetőeljárás során történő távolmaradására hivatkozva. A kérelemnek helyt kell adni, kivéve egyrészt abban az esetben, ha az

elítélt a vádpontok előzetes eljárás keretében történő közlését követően megszökött, és így a 247b. cikk (1) bekezdése szerinti eljárás nem teljesíthető, másrészt pedig, ha az említett eljárás lefolytatását követően az elítélt alapos ok nélkül nem jelent meg a tárgyaláson.

(2) Amennyiben a bíróság másként nem rendelkezik, a kérelem nem függeszti fel a büntetőítélet végrehajtását.

(3) A büntetőeljárás újbóli megnyitására irányuló eljárást meg kell szüntetni, ha a távollétében elítélt személy a tárgyaláson alapos ok nélkül nem jelenik meg.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

11 A Spetsializirana prokuratura (szakosított ügyészség, Bulgária) büntetőeljárást indított tizenhárom személy ellen, akiket emberölés, rablás és lopás elkövetése céljából létrehozott bűnszervezet vezetésével, illetve bűnszervezetben való részvétellel, valamint e bűnszervezet keretében egyéb bűncselekmények elkövetésével vádoltak. A vádlottak között szerepel TX és UW, akik ellen az említett bűnszervezetben való részvétel – háromtól tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény – miatt emeltek vádat.

12 TX-et és UW-t tájékoztatták azokról a feltételekről, amelyek mellett a tárgyalás távollétükben is megtartható, vagyis ha alapos ok nélkül nem jelennek meg, valamint arról, hogy ilyen esetben a végleges érdemi határozat rájuk nézve kötelező, és nem támadható meg azon az alapon, hogy nem jelentek meg személyesen a tárgyaláson.

13 A Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) előtt a TX és UW elleni eljárásban először hét tárgyalást tartottak. Valamennyi tárgyalást el kellett napolni. Az egyes vádlottaknak az említett tárgyalások napját érintő betegsége miatti távollétének következtében a kérdést előterjesztő bíróság nem folytatta le a bizonyítási eljárást és a bizonyításfelvételt. E bíróság megvizsgálta a távollétek indokának valódiságát, azonban jelentős kétségei ellenére nem tudta kétségbe vonni e vádlottak távolmaradásának megalapozottságát.

14 A kérdést előterjesztő bíróság a 2017. április 19-i és 26-i határozatában állást foglalt arról, hogy az alapügyben az említett vádlottak távollétében is lehetséges tárgyalás tartása.

15 E tekintetben egyrészt megállapította, hogy a nemzeti szabályozás értelmében nem szükséges a vádlottak személyes jelenléte a terhükre rótt bűncselekményeket illető „objektív igazság megállapítása érdekében”.

16 Másrészt, ami az alapügy valamely terhelt távollétében történő vizsgálatát illeti, a kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti szabályozás alapján a következő részletszabályokat állapította meg:

– a vádlott ügyvédjének jelenléte kötelező, és köteles az érintett vádlottat hatékonyan védeni;

– a tárgyalási jegyzőkönyv másolatát meg kell küldeni a vádlottnak, hogy tudomást szerezhessen a távollétében végzett bizonyításfelvételről és előadott bizonyítékokról;

– a vádlott részére biztosítani kell annak lehetőségét, hogy nyilatkozzon, kívánja-e ezen bizonyítékoknak a jelenlétében történő ismételt felvételét;

– amennyiben a vádlott rajta kívül álló okból nem jelent meg, joga van az elvégzett eljárási cselekményeknek a jelenlétében történő megismétlését kérni;

– amennyiben a vádlott neki felróható okból nem jelent meg, az említett cselekmények megismétlése iránti kérelemének csak abban az esetben kell helyt adni, ha a konkrét bizonyításfelvételi cselekményben való személyes közreműködése az érdekeinek védelme céljából szükséges.

17 A 2017. április 19-i és 26-i tárgyalásokat követően kitűzött tizenkét tárgyaláson egyes vádlottak különböző okokból nem jelentek meg.

18 Így a 2018. május 16-i tárgyaláson TX, rajta kívül álló okból, mégpedig betegség miatt nem jelent meg. UW pedig nem kívánt megjelenni e tárgyaláson. Mindkettejüket az általuk meghatalmazott ügyvédek védték. E tárgyalás bírósági jegyzőkönyvének egy-egy példányát megküldték TX és UW részére, hogy a távollétükben felvett bizonyításról tudomást szerezhessenek.

19 A következő, 2018. május 30-án megtartott tárgyaláson TX és UW megjelent. Az ügyvédeikkel való egyeztetést követően kijelentették, hogy tudomást szereztek a 2018. május 16-i tárgyalás jegyzőkönyvéről, valamint a távollétükben felvett bizonyítékokról, és nem kívánják e bizonyítékoknak a jelenlétükben történő újbóli felvételét. A távollétükben elvégzett eljárási cselekményeket nem ismételték meg.

20 TX a 2018. október 1-jén tartott tárgyaláson nem jelent meg; ismét betegség miatt. Ezen a tárgyaláson az ügyvédje képviselte. TX távollétében a kérdést előterjesztő bíróság bizonyítékokat vett fel, többek között kihallgatta az ügyészség indítványára megidézett, terhelő vallomást tevő koronatanút. TX részére megküldték e tárgyalás jegyzőkönyvének egy példányát, hogy a távollétében felvett bizonyításról tudomást szerezhessen.

21 TX a következő, 2018. október 17-i tárgyaláson megjelent. Az ügyvédjével való egyeztetést követően kijelentette, hogy tudomást szerzett a 2018. október 1-jei tárgyalás jegyzőkönyvéről és a távollétében felvett bizonyítékokról, és hogy személyesen részt kíván venni a terhelő vallomást tevő koronatanú kihallgatásán. A kérdést előterjesztő bíróság helyt adott e kérelemnek, és e tanút ismételten kihallgatta. TX-nek lehetősége volt arra, hogy teljeskörűen részt vegyen e meghallgatáson, és az általa feltenni kívánt kérdéseket előterjessze.

22 UW-t illetően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a vádlottnak a tények ismeretében kinyilvánított beleegyezését követő, a vádlott távollétében történő eljárás lefolytatására vonatkozóan a nemzeti jog előírja, hogy e személyt tájékoztatni kell a tárgyalás megtartásáról, a tárgyaláson való meg nem jelenés következményeiről, valamint az ügyvéd kötelező részvételéről, amely garanciákra a 2016/343 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja vonatkozik.

23 Az említett bíróság hangsúlyozza, hogy kétségei vannak az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően, különös tekintettel a 2016/343 irányelv (35) preambulumbekezdésére, és hogy e kétségek azon feltételekre vonatkoznak, amelyek mellett a tárgyaláson való jelenlétről történő lemondás érvényesen megtehető.

24 TX-et illetően, aki rajta kívül álló okok, mégpedig betegség miatt nem volt jelen bizonyos tárgyalásokon, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2016/343 irányelv (34) preambulumbekezdésének fényében megállapítható, hogy a büntetőeljárásban megsértették TX tárgyaláson való jelenléthez való jogát, mivel a távolmaradását kimentette. A kérdést előterjesztő bíróság számára felmerül a kérdés, hogy figyelembe véve a TX kérelmére e tárgyalásokat követően elvégzett eljárási cselekményeket, valóban sor került-e jogsértésre.

25 E tekintetben a 2018. május 16-án tartott tárgyalást illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a TX arra vonatkozó nyilatkozata, hogy nem kéri az elvégzett eljárási cselekmények megismétlését, a 2016/343 irányelv (35) preambulumbekezdésében előírt, a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő érvényes lemondásnak minősül-e, és hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondás lehetősége a már elvégzett eljárási cselekményekre is vonatkozik-e. A 2018. október 1-jén

tartott tárgyalást illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az ügyészség indítványára megidézett, terhelő tanú ismételt, TX jelenlétében történő kihallgatása megfelelő cselekménynek minősül-e a 2016/343 irányelv (44) preambulumbekezdésére tekintettel.

26 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy TX és UW ügyvédei az alapügyben tartott valamennyi tárgyaláson jelen voltak.

27 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Sérül-e a vádlottnak az (EU) 2016/343 irányelv (35) és (44) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti tárgyaláson való jelenléthez való joga, ha a büntetőeljárásban az egyik tárgyalást a vádlott távollétében tartották, és a vádlottat szabályszerűen idézték, a meg nem jelenés jogkövetkezményeiről tájékoztatták, és általa választott ügyvéd védte, amennyiben:

a) neki felróható okból nem jelent meg (ugyanis úgy határozott, hogy a konkrét tárgyaláson nem vesz részt);

b) neki fel nem róható okból (megbetegedés miatt) nem jelent meg, ha ezt követően tájékoztatták a távollétében végzett cselekményekről, és a tények ismeretében határozott és kijelentette, hogy:

– nem kérdőjelezi meg e cselekmények jogszerűségét meg nem jelenésére való hivatkozással, és nem kéri a jelenlétében való megismétlésüket;

– e cselekményeken részt kíván venni, ezt követően a bíróság a vádlott által említett személyt ismételten kihallgatta, és a vádlott részére lehetővé tette az e kihallgatáson való teljes körű részvételt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

28 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely – abban az esetben, ha a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról, illetve az e tárgyaláson való meg nem jelenés következményeiről, és e személyt az általa meghatalmazott ügyvéd képviselte – előírja, hogy nem sérül a vádlott tárgyaláson való jelenléthez való joga, amennyiben:

– egyértelműen úgy határozott, hogy nem jelenik meg az eljárás során tartott egyik tárgyaláson; vagy

– e tárgyalások valamelyikén rajta kívül álló okokból nem jelent meg, ha e tárgyalást követően tájékoztatták a távollétében elvégzett eljárási cselekményekről, és a tények ismeretében vagy úgy határozott, hogy nem hivatkozik a távolmaradására e cselekmények jogszerűségének vitatása érdekében, vagy pedig úgy, hogy részt kíván venni ezeken az eljárási cselekményeken, ami az eljáró nemzeti bíróságot az említett cselekmények megismétlésére, többek között a tanú ismételt kihallgatására késztette, amelyen a vádlottnak lehetősége volt teljeskörűen részt venni.

29 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a 2016/343 irányelv célja – amint az az 1. cikkéből és (9) preambulumbekezdéséből kitűnik – az ártatlanság vélelmének egyes vonatkozásait és a tárgyaláson való jelenlét jogát illetően a büntetőeljárásokra alkalmazandó közös minimumszabályok megállapítása (2018. szeptember 19-i Milev ítélet, C-310/18 PPU, EU:C:2018:732, 45. pont; 2019. szeptember 5-i AH és társai [Az ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 38. pont).

30 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy figyelemmel a 2016/343 irányelv által elérni kívánt harmonizáció minimális szintjére, az irányelv nem értelmezhető teljes és kimerítő jogi aktusként (lásd ebben az értelemben: 2019. február 12-i RH végzés, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 E tekintetben az említett irányelv 8. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak és a vádlottaknak joguk van a tárgyaláson jelen lenni.

32 Ugyanezen irányelv (35) preambulumbekezdése pontosítja, hogy a gyanúsítottnak vagy a vádlottnak a tárgyaláson való jelenléthez való joga nem abszolút jellegű, és hogy bizonyos körülmények között a gyanúsítottnak vagy a vádlottnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy erről kifejezetten vagy hallgatólagosan, de egyértelműen lemondhasson.

33 Így a 2016/343 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a gyanúsított vagy a vádlott bűnösségét vagy ártatlanságát megállapító határozatot eredményező tárgyalás megtartható az érintett személy távollétében, feltéve hogy az e rendelkezés a) pontja értelmében a gyanúsítottat vagy a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról és a tárgyaláson való meg nem jelenés következményeiről, vagy ha az említett rendelkezés b) pontja értelmében a tárgyalásról értesített gyanúsítottat vagy vádlottat általa meghatalmazott vagy az állam által kirendelt védő képviseli.

34 Egyébiránt a 2016/343 irányelv (47) preambulumbekezdése kimondja, hogy az irányelv tiszteletben tartja a Charta és az EJEE által elismert alapvető jogokat és elveket, köztük a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot.

35 Amint az az irányelv (33) preambulumbekezdéséből következik, a gyanúsítottak és vádlottak tárgyaláson való jelenléthez való joga az EJEE 6. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogon alapul, amelynek megfelel, amint azt az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.) pontosítják, a Charta 47. cikkének második és harmadik bekezdése, valamint 48. cikke.

36 E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nyilvános tárgyalás tartása az EJEE 6. cikkében rögzített alapelvnek minősül. Ez az elv különös jelentőséggel bír a büntetőjog területén, ahol általában olyan elsőfokú bíróságnak kell eljárnia, amely teljes mértékben megfelel az EJEE 6. cikke követelményeinek, és ahol a jogalany jogszerűen követelheti a „meghallgatását”, valamint azt, hogy megillesse többek között az a lehetőség, hogy szóban előterjessze védekezési jogalapjait, meghallgassa és kikérdezze a tanúkat (EJEB, 2006. november 23., Jussila kontra Finnország, CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, 40. §; 2008. március 4., Hüseyin Turan kontra Törökország, CE:ECHR:2008:0304JUD001152902, 31. §).

37 Ezen ítélkezési gyakorlat szerint az EJEE 6. cikkének sem a szövege, sem pedig a szelleme nem akadályozza meg azt, hogy valamely személy saját akaratából – kifejezett vagy hallgatólagos módon – lemondjon a tisztességes eljárás garanciáiról. A tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondásnak azonban egyértelműen kifejezettnek kell lennie, és a bűncselekmény súlyának megfelelő minimális garanciák kell, hogy övezzék. Ezenkívül semmilyen nyomós közérdekbe nem ütközhet (EJEB, 2006. március 1., Sejdovic kontra Olaszország, CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, 86. §; 2018. március 13., Vilches Coronado és társai kontra Spanyolország, CE:ECHR:2018:0313JUD005551714, 36. §).

38 Az alapügyben több személlyel szemben büntetőeljárás indult bűnszervezet vezetése, illetve bűnszervezetben való részvétel miatt. Az eljárás kezdeti szakaszában a terhelteket a nemzeti szabályozás alapján tájékoztatták azokról a feltételekről, amelyek mellett erre a tárgyalásra – ha alapos ok nélkül nem jelennek meg – sor kerülhet. Egyébiránt a vádlottak ügyvédei az eljárás során tartott valamennyi tárgyaláson részt vettek.

39 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elsősorban arra a helyzetre vonatkozik, amikor a vádlott szándékosan nem jelenik meg az eljárás keretében tartott valamely tárgyaláson.

40 Magára a 2016/343 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének szövegére tekintettel meg kell jegyezni, hogy egy, az alapügyhöz hasonló ügyben mind az említett rendelkezés a) pontjában, mind pedig b) pontjában előírt feltételeket tiszteletben tartották.

41 Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy UW-nek a tárgyaláson való jelenléthez való jogáról történő lemondását a bűncselekmény súlyának megfelelő minimális garanciák övezték, és nem tűnik úgy, hogy e lemondás nyomós közérdekbe ütközne.

42 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy nem sérül a vádlott tárgyalásán való jelenléthez való joga, ha egyértelműen úgy döntött, hogy nem jelenik meg az eljárás során tartott tárgyalások valamelyikén, mivel e személyt tájékoztatták e tárgyalásról, és őt az említett tárgyaláson meghatalmazott ügyvéd képviselte.

43 A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés másodsorban arra a helyzetre vonatkozik, amikor a vádlott rajta kívül álló okokból, mégpedig betegség miatt nem tudott megjelenni az eljárás keretében tartott tárgyalásokon.

44 A 2016/343 irányelv (34) preambulumbekezdése értelmében, amennyiben a gyanúsított vagy a vádlott rajta kívül álló okok miatt nem tud jelen lenni a tárgyaláson, biztosítani kell számára annak lehetőségét, hogy a nemzeti jogban előírt határidőn belül új tárgyalási időpontot kérjen.

45 A kérdést előterjesztő bíróság egyrészt arról a helyzetről kérdezi a Bíróságot, amelyben a vádlott, aki rajta kívül álló okokból nem tudott megjelenni az eljárás keretében tartott valamely tárgyaláson, és akit tájékoztattak az ezen a tárgyaláson a távollétében elvégzett eljárási cselekményekről, kijelentette, hogy nem fog az említett távolmaradásra hivatkozni az elvégzett eljárási cselekmények jogszerűségének vitatása érdekében, és hogy nem kéri a jelenlétében történő megismétlésüket.

46 Ebben az összefüggésben meg kell állapítani, hogy az ilyen kijelentés a tárgyaláson való jelenlét jogáról való egyértelmű lemondásnak tekinthető.

47 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság arra a helyzetre utal, amelyben a vádlott kijelentette, hogy kéri a távollétében elvégzett eljárási cselekményeknek a jelenlétében történő megismétlését, ami egy tanú ismételt kihallgatásának megszervezéséhez vezetett, amelyen a vádlottnak lehetősége volt teljeskörűen részt venni.

48 E tekintetben az a személy, aki számára lehetővé tették az azokon a tárgyalásokon elvégzett eljárási cselekmények megismétlését, amelyeken nem tudott megjelenni, nem tekinthető úgy, hogy a tárgyaláson nem volt jelen.

49 A fenti megállapításokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2016/343 irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely – abban az esetben, ha a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról, illetve az e tárgyaláson való meg nem jelenés következményeiről, és e személyt az általa meghatalmazott ügyvéd képviselte – előírja, hogy nem sérül a vádlott tárgyaláson való jelenléthez való joga, amennyiben:

– egyértelműen úgy határozott, hogy nem jelenik meg az eljárás során tartott egyik tárgyaláson, vagy

– e tárgyalások valamelyikén rajta kívül álló okokból nem jelent meg, ha e tárgyalást követően tájékoztatták a távollétében elvégzett eljárási cselekményekről, és a tények ismeretében vagy úgy határozott, hogy nem hivatkozik a távolmaradására e cselekmények jogszerűségének vitatása érdekében, vagy pedig úgy, hogy részt kíván venni ezeken az eljárási cselekményeken, ami az eljáró nemzeti bíróságot az említett cselekmények megismétlésére, többek között a tanú ismételt kihallgatására késztette, amelyen a vádlottnak lehetősége volt teljeskörűen részt venni.

A költségekről

50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

A büntetőeljárás során az ártatlanság vélelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely – abban az esetben, ha a vádlottat kellő időben tájékoztatták a tárgyalásról, illetve az e tárgyaláson való meg nem jelenés következményeiről, és e személyt az általa meghatalmazott ügyvéd képviselte – előírja, hogy nem sérül a vádlott tárgyaláson való jelenléthez való joga, amennyiben:

– **egyértelműen úgy határozott, hogy nem jelenik meg az eljárás során tartott egyik tárgyaláson, vagy**

– **e tárgyalások valamelyikén rajta kívül álló okokból nem jelent meg, ha e tárgyalást követően tájékoztatták a távollétében elvégzett eljárási cselekményekről, és a tények ismeretében vagy úgy határozott, hogy nem hivatkozik a távolmaradására e cselekmények jogszerűségének vitatása érdekében, vagy pedig úgy, hogy részt kíván venni ezeken az eljárási cselekményeken, ami az eljáró nemzeti bíróságot az említett cselekmények megismétlésére, többek között a tanú ismételt kihallgatására késztette, amelyen a vádlottnak lehetősége volt teljeskörűen részt venni.**

Aláírások